

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.IV.35.480/2014/8.szám

A Kúria a dr. Tihanyi Livia ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a dr. Farkas Sütő Ákos jogtanácsos által képviselt alperes ellen támogatási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. március 31. napján kelt 25.K.32.608/2013/9. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 10. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 25.K.32.608/2013/9. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a felperesek keresetét elutasítja.

A Kúria a felperesek csatlakozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasítja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 30.000 /harmincezer/ forint elsőfokú és 30.000 /harmincezer/ forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi továbbá a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak – külön felhívásra – 30.000 /harmincezer/ forint kereseti és 70.000 /hetvenezer/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Állami lakástámogatási kedvezménnyel kapcsolatos ügyben megismételt

eljárásra azért került sor, mert az elsőfokú hatóság nem tisztázta a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. § (1) bekezdése szerint a télnyállást, nem rendezte, hogy a felpereseknek felróható-e, hogy a használatbavételi engedélyt időben nem szerezték be. A megismételt eljárásban az alperes elsőfokú hatósága a Magyar Államtól jogtalanul igényelt támogatás alapján felszámított 962.836 forint kamatköltség, 147.653 forint kamattámogatás és 31.604 forint késedelmi kamat, összesen 1.149.093 forint felperesek által történő visszafizetéséről rendelkezett.

Az elsőfokú hatóság megállapította, hogy a felperesek két gyermek megszületését vállalták 6 éven belül, azaz a gyermekeknek 2009. augusztus 22-ig kellett volna megszületnie. A jelzett határidőig azonban egy gyermek született, a felperesek pedig akként nyilatkoztak, hogy a második gyermek megszületésére nincs lehetőség. Erre tekintettel a megelőlegezett kölcsön tőke összegét - 1.100.000 Ft-ot - még a vállalási határidő vége előtt, 2012. augusztus 15-én visszafizették. A felperesek szerint a kamat és az egyéb jogcímen történő 1.700.000 forint megfizetésére nem kötelezhetőek.

Az elsőfokú hatóság megállapította azt is, hogy nem róható a felperesek terhére a használatba vételi engedéllyel kapcsolatos kérelem késedelmes benyújtása.

Mindezen tényállás alapján - mivel a felperesek a tőketartozást visszafizették - a hatóság a felszámított kamatköltség, kamattámogatás és késedelmi kamat visszafizetésére kötelezte a felpereseket.

A fellebbezés során eljáró alperes az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperesek a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezték, ebben - többek között - hivatkoztak arra, hogy álláspontjuk szerint a kamatkövetelés jogtalan, valamint hivatkoztak arra is, hogy az alperes követelése elévült.

Az ügyben eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 25.K.32.608/2013/9. számú ítéletében az alperes határozatát az elsőfokú hatóság határozatára is kiterjedően hatályon kívül helyezte, a hatóságot új eljárás lefolytatására nem kötelezte. A bíróság döntésében az állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 5/A. § (1) bekezdésére, (5) bekezdésére, (7) bekezdésére, (8) bekezdésére, 20. § (8) bekezdésére, valamint az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 72. § (6) bekezdésére hivatkozott.

A bíróság abban a kérdésben, hogy a felperesek által felvett kölcsönt lakásvásárlásra, vagy lakásépítésre igénybe vett

kölcsönnek lehet-e tekinteni, osztotta a felperesek álláspontját, mely szerint a 2003. augusztus 22. napján kelt ingatlan adásvételi szerződés tartalmát tekintve építési szerződés volt, mivel a szerződés egyes pontja alapján a szerződő felek szándéka arra irányult, hogy a telken a felperesek a L. Kft.-vel építtetnek egy új, többlakásos lakóház részét képező lakást, mely lakóház felépítésére a Kft. kötelezettséget vállalt. Az ingatlan adásvételi szerződés 6. pontja alátámasztja a felperesek álláspontját, mivel a felperesek - figyelemmel az Itv. 26. § (1) bekezdés f) pontjára - vagyonszerzési illetéket nem fizettek. A bíróság mindezek alapján megállapította, hogy a gyermekvállalási határidőt a felperesek esetén az R. 5/A. § (5) bekezdése alapján a használatba vételi engedély kiadásának napjától, azaz 2012. április 25-től kell számolni.

A felperesek keresetükben hivatkoztak arra, hogy azért nem tartoznak megfizetni a tőke összeg után felmerült kamatköltséget, mert esetükben a főkövetelés - figyelemmel az építkezés tervezett, 2004. március 31-ei befejezési határidejére - elévült és így az attól függő mellékkövetelések is elévültek. A bíróság nem osztotta ezen felperesi álláspontot, mivel a felperes keresetében nem jelölt meg olyan határozatot, amely számára 2004. március 31. napjával esedékessé tette volna a támogatás visszafizetését, figyelemmel arra, hogy az R. 18. § (16) bekezdése alapján a fizetési kötelezettséget az alperes írja elő és ilyen határozat 2004-ben nem született.

A bíróság ezen túlmenően megállapította, hogy az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott követelményekhez nem illeszkedik sem a hatóságok eljárása, sem pedig a közigazgatási határozat. A bíróság szerint „minden olyan esetben, amikor jogszabály kizárólag nyelvtani értelmezése olyan döntéshez vezetne, amely abszurd, úgy az Alaptörvény 28. Cikke felhatalmazza a bíróságokat a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös, igazságos döntés meghozatalára. Jelen perbeli határozatban - kizárólag a jogszabály, illetve a szerződés értelmezése folytán - az Alaptörvénnyel és az R. céljával ellentétes döntés született" - vélekedett a bíróság. A bíróság kifejtette, hogy az R. nyelvtani, logikai, rendszertani, történeti és teleologikus értelmezése, valamint a perbeli tények értékelése során nem szakadt el a kormányrendelet szövegétől, hanem az értelmezésnek egy szélesebb dimenziójába jutva arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy a jogalkotó célja kizárólag arra irányult, hogy a megelőlegező kölcsönszerződéssel a támogatási cél megvalósuljon. Ez a támogatási cél az alperes által sem vitatottan megvalósult. Az ingatlan felépült, azt a felperesek birtokba vették. A felperesek eleget tettek visszafizetési kötelezettségüknek, a meg nem született gyermek tekintetében a megelőlegező kölcsönből 1.100.000 forint tőkeösszeget visszafizettek. Az Alaptörvényben foglaltakkal összhangban

figyelemmel kell lenni a bíróságok jogvédő funkciójára is, ezért a bíróság szerint a felperesek terhére kamatköltség, kamattámogatás és késedelmi kamat visszafizetése jogszerűen nem írható elő.

Az ügyben az alperes felülvizsgálati kérelemmel élt. Ebben kifejtette, hogy a bíróság a vonatkozó jogszabályok tartalmával ellentétes következtetést vont le. Az R. 5/A. § (7) és (8) bekezdése szerint a gyermekvállalás részbeni teljesítése esetén a megelőlegező kölcsönnek a meg nem született gyermekre jutó tőkeösszegét a hitelintézet részére kell megfizetni, míg az állam felé áll fenn fizetési kötelezettség a kamat, kamattámogatás és kölcsön tekintetében. Mivel a felperesek második gyermeke határidőre nem született meg, így az állami támogatás visszafizetésére kötelező alperesi határozat nem minősülhet az Alaptörvény 28. Cikkében foglaltakkal ellentétesnek. Az eljáró bíróság nem vette figyelembe a visszafizetési kötelezettség kettősségét, azaz a hitelintézet és az állam felé külön-külön fennálló kötelezettséget. Tévesen jutott a bíróság arra a következtetésre, hogy a felperesek a tőkeösszegnek a hitelintézet részére történő visszafizetésével kötelezettségüknek maradéktalanul tettek eleget. Az állami követelés ugyanis kielégítetlen maradt.

Az alperesnek az Art. 72. § (6) bekezdésében foglaltak alapján joga és kötelezettsége az állami követelés érvényesítéséhez szükséges intézkedéseket megtenni. Az alperes szerint tévesen értelmezte az eljáró bíróság a támogatott ingatlan megszerzéséhez szükséges jogügyletet is, amikor azt nem adásvételi, hanem építési szerződésnek minősítette. A kölcsönszerződés 2. pontja rögzíti, hogy a kölcsönt új lakás vásárlására kapják a felperesek, továbbá a felpereseket nem terhelte az R. 19. § (2) bekezdése szerint számlabemutatói kötelezettség, mely az új lakás építésére az igénylőket terheli. Az eltérő folyósítási feltételekre tekintettel a szerződés utólagos átminősítése jogszerűtlen.

Az alperes rámutatott: a bíróság azzal, hogy a gyermekvállalási határidő kezdetének a használatba vételi engedély kiadásának napját jelölte meg, azt eredményezi, hogy a 2013. évben szerződő felpereseknek csak 2018-ra, vagyis 15 év alatt kellene a gyermekvállalást teljesíteni. Ez az időtartam a jogszabályok szerint legfeljebb 7 év, de az építkezés határidejének szabályszerű meghosszabbítása esetén az R. 20. § (8) bekezdése alapján is legfeljebb 9 év lehet.

Az R. 1. § (1) bekezdése szerint a támogatás a jogszabályi feltételek esetén nyújtható, az nem alanyi jog. Erre tekintettel jogellenes a bíróság azon megállapítása, hogy kizárólag a jogalkotói cél megvalósulására kell tekintettel lenni.

Az ügyben a felperesek egyazon beadványban csatlakozó felülvizsgálati kérelmet és felülvizsgálati ellenkérelmet terjesztettek elő. A csatlakozó felülvizsgálati kérelemben

kifejtették, hogy álláspontjuk szerint jogszabálysértő a jogerős ítélet indokolása, mert ugyan helyesen állapította meg, hogy az alperes nem hozott 2004-ben olyan határozatot, amellyel a részükre kifizetett támogatás összegének visszafizetését írta volna elő, azonban ebből tévesen azt a következtetést vonta le, hogy az alperes követelése nem évült el. Ezzel szemben a Pp. 339/A. §-a alapján a felülvizsgálni kért közigazgatási határozat meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és tények az irányadók, így az ügyben arra kellett volna jutnia a bíróságnak, hogy éppen ennek a közigazgatási határozatnak az elmaradása idézte elő az Art. 164. § (1) bekezdése szerinti elévülést. Ezért jogszabálysértő a közigazgatási perrel támadott határozat. Ugyanakkor beadványukban a felperesek az ítélet hatályában történő fenntartását kezdeményezték.

A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 274.§ (1) bekezdése alkalmazásával.

Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint megalapozott:

Jelen ügy tárgya a megelőlegező kölcsön, amelynek lényege, hogy a fiatal házaspárok az önerő növelése érdekében kérhetik a lakásépítési (vásárlási) kedvezmény kölcsönként történő megelőlegezését.

Az R. 5/A. § (7) bekezdése szerint „[a]mennyiben az igénylő házaspár gyermekvállalását nem vagy csak részben teljesíti, úgy a megelőlegező kölcsön meg nem született gyermekekre eső részét köteles - a gyermekvállalási határidő leteltét követő hónap első napjától kezdődően, a futamidő végéig - hitelintézet részére visszafizetni. E kölcsöntartozás visszafizetésének kamatfeltételeire, valamint kamattámogatására a 13. § szabályai az irányadók azzal, hogy a támogatásra való jogosultság maximális időtartamát a megelőlegező kölcsön folyósításának napjától kell figyelembe venni.”

Az R. 5/A. § (8) bekezdése értelmében „[a]z igénylő házaspár köteles az állam részére - a folyósító hitelintézet útján - részletekben megfizetni a megelőlegező kölcsön meg nem született gyermekekre eső összege után az állam által a megelőlegezés időtartama alatt a hitelintézet számára korábban megfizetett teljes összegnek a 13. § (3) bekezdésében meghatározott kiegészítő kamattámogatással csökkentett részét. E tartozás kamata és törlesztési feltételei megegyeznek a (7) bekezdés szerint visszafizetendő kölcsönt igénylő házaspárra vonatkozó feltételeivel azzal, hogy kiegészítő kamattámogatás a törlesztés során nem érvényesíthető.”

A Kúria megítélése szerint helytálló az alperes felülvizsgálati

kérelmében foglalt azon állítása, hogy az R. 5/A. § (7) és (8) bekezdése alapján különbséget kell tenni a hitelintézet felé történő, a tőkeösszegre irányadó visszafizetési kötelezettség, és a kamatra, kamattámogatásra és költségre vonatkozó, az állam felé fennálló visszafizetési kötelezettség között.

Az ügyben az alperes az utóbbi, az R. 5/A. § (8) bekezdésében szabályozott, az állam irányában fennálló fizetési kötelezettségről döntött, a jogerős bírósági döntés azonban az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően úgy helyezte hatályon kívül, hogy a hatóságot új eljárás lefolytatására nem kötelezte. A bírósági döntés ezáltal lényegében az alperes - azaz az állam - követelésének jogalapját képező R. 5/A. § (8) bekezdésnek alkalmazását mellőzte.

Ezen - az alperesi határozatba foglalt, a követelés jogalapját képező - jogszabályi rendelkezés mellőzésére a jogszabályértelmezés semmilyen módszere, sem a nyelvtani, sem a logikai, sem a rendszertani, sem a történeti, sem az Alaptörvény 28. cikkébe foglalt objektív teleologikus értelmezés nem hatalmazza fel a bíróságokat. Épp ellenkezőleg: az Alaptörvény 28. cikke - többek között - a józan észnek és a közjónak megfelelő jogszabályértelmezést ír elő a bíróságok számára.

A Kúria az Alaptörvény 28. cikke értelmezése kapcsán a Kfv.IV.35.382/2013/5. számú ítéletében már rámutatott, hogy az Alaptörvény 28. §-a a bírósági jogértelmezésre irányadó rendelkezés. A jogszabályok céljával összhangban történő jogértelmezés alaptörvényi szabálya nem hatalmazza fel a bíróságokat arra, hogy közigazgatási perben úgy helyezzenek hatályon kívül közigazgatási határozatot, hogy konkrét eljárási vagy anyagi jogszabálysértést nem állapítanak meg. A bíróságoknak a közigazgatási perek során követniük kell az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés b) pontját. A Kúria rámutat, hogy az Alaptörvény 28. §-ának olyan tartalmú felhívása amely során maga az eljáró bíróság nem tartja be az adott tényállásra irányadó jogszabályokat, az Alaptörvény e rendelkezésének devalválásával jár.

Helytálló az alperes azon felvetése is, hogy megalapozatlan a bíróság döntése azért is, mert az adás-vételi szerződést építési szerződéssé minősítette. A felperesek és a L. Kft. által 2003. augusztus 22-én kötött „ingatlan-adásvételi szerződés” 1. pontja adásvételi jogügyletet említ, amely a „felépítendő 75 négyzetméter alapterületű” lakás vételéről szól. A Takarékszövetkezettel B-n 2003. október 16-án kötött kölcsönszerződés 2. pontja szerint a pénzintézet a kölcsönt „új lakás vásárlása céljára” nyújtotta. A Kúria megítélése szerint helyes az alperes azon megállapítása, hogy sem a szerződés formája, sem tartalma nem utal arra, hogy a felek szándéka építési szerződés megkötése lett volna. Polgári jogi

szerződés utólagos átminősítésére közigazgatási perben nincs lehetőség.

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálata során - a fentiek szerint - megállapította, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő az elsőfokú bíróság helytelen jogértelmezése miatt.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alkalmazásával hatályon kívül helyezte és a felperések keresetét elutasította.

A felperések csatlakozó felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be. Ebben a jogerős ítélet indokolását sérelmezték az elévüléssel kapcsolatban, azonban a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték. A Pp. 271. § (1) bekezdés d) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak csupán a jogerős ítélet indokolása ellen. Erre tekintettel a Kúria a felperések csatlakozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.

A Kúria a pervesztes felperéseket a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. §-a alapján kötelezte az első fokú és felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

A Kúria ítéletének a kereseti és felülvizsgálati eljárási illetékre vonatkozó rendelkezése az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés d) pontján 43. § (3) bekezdésén, 50. § (1) bekezdésén és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésben foglaltakon alapul.

Budapest, 2015. május 5.

**Dr. Kozma György sk. a tanács elnöke, Dr. Balogh Zsolt sk.előadó
bíró, Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó sk. bíró**